

แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบวร ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

The guideline for development of activities to promote learning of the 5
precepts according to the principal of elementary school
lan sak district, utthai thani province

เจนจิรา ขวัญตา¹

Janjira Khwanta¹

พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ (ธานี สุขโขโต)², วินัย ทองมัน³

Phrakhrusrisuthamniwit (Thanee sukhajoto)², Winai Tongmun³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ เปรียบเทียบ และเสนอแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบวรของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.94 ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ f-test ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) และ ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงาน พบว่ามีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน และ 3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบวรของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี 1) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษาประชุมวางแผนกิจกรรมร่วมกับชุมชน วางแผนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้แทนกลุ่ม

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์, E-mail : janeniikhw@gmail.com

² ประธานที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

ต่างๆ มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ 2) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบ้าน วัด แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกับทางโรงเรียน พิจารณาจากความชำนาญ ความสามารถ และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัด 3) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 ให้กับนักเรียนเป็นประจำ จัดให้มีการเผยแพร่กิจกรรมของสถานศึกษาให้ประชาชน ผู้ปกครอง ได้รับทราบ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5, หลักบวร

Abstract

This Research Article has the objectives: to study the conditions to compare and to propose the guideline for development of activities to promote learning of the 5 precepts according to the principal of elementary school, Lan Sak district, Uthai Thani province. Step 1 is quantitative research. The sample group used in the research was 113 teachers in primary schools in Lan Sak District, Uthai Thani Province. The research tool is a 5-level estimation questionnaire with a confidence value of 0.94. Statistical values used to analyze data include mean, standard deviation, and t-test. Step 2 is qualitative research. The research instrument was a semi-structured interview. Data were collected from 7 key informants. Data were analyzed using content analysis. The research findings were as follows: 1. The condition of development of activities to promote learning of the 5 precepts of primary schools, Lan Sak District, Uthai Thani Province overall is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect of developing activities to promote learning of the 5 precepts from educational institutions (schools) had the highest average level, followed by the aspect of developing activities to promote learning of the 5 precepts from family institutions and the aspect. The development of activities to promote learning of the 5 precepts from religious institutions (temples) has the lowest average. 2. Comparison of opinions on the state of development of activities to promote learning of the 5 precepts of primary schools, Lan Sak District, Uthai Thani Province according to personal factors including gender, position, age, qualifications and work experience. It was found that there were opinions no different. and 3. Guidelines for developing activities to promote learning of the 5 precepts according to the principles of Buddhism in primary schools, Lan Sak District, Uthai Thani Province. 1) In terms of developing activities to promote learning of the 5 precepts from the family institution (home), administrators should encourage educational institutions to hold meetings to plan activities with the community, plan to create participation, and provide opportunities for representatives of various groups to play a role in joint thinking. 2) 2) In terms of developing activities to promote learning of the 5 precepts from religious institutions, administrators should encourage the organization of home and temple activities, appoint committees together with the school based on expertise, abilities, and encourage students to use the temple is a source of learning. 3) In terms of developing activities to promote learning of the 5 precepts from educational institutions, administrators should regularly promote learning activities of the 5 precepts to students, and arrange for the dissemination of activities of educational institutions to the public and parents

Keyword: The guideline for development of activities, promote learning of the 5 precepts, principal of elementary school

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปถึงความสุขความเจริญทั้งปวง ทั้งของตนเองและส่วนรวม ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษา คือ ชีวิต และชีวิต คือ การศึกษา” พระพุทธศาสนากล่าวว่าการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดีงาม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเกื้อกูลแก่สังคม การศึกษาคือการพัฒนาคนให้เจริญขึ้น กระบวนการจัดกิจกรรม เป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร ที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยทั้งครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินการต่างๆ การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้ เพราะว่าเด็กแต่ละ คนจะมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก บุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัด ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชน ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่า เยาวชนไทยของเรา ขาดการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม อย่างยั่งยืน คือ อาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวย ไม่เกิดผลที่ถาวรในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิต ที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข⁴

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนด กระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา⁵

ปัญหานักเรียนโรงเรียนในพื้นที่อำเภอลานสักขาดคุณธรรมจริยธรรม เกิดขึ้นเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว มีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่แตกต่างกัน ปัญหาจากหลายปัจจัย บางครอบครัวมีความจำเป็นต้อง เลี้ยงหลานจากที่พ่อแม่ทิ้งไว้ให้ เนื่องจากความไม่พร้อม ซึ่งอาจตั้งท้องในวัยเรียน พ่อแม่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก เพื่อให้เป็นบุคคลที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ต้องการของสังคม และเป็นกำลังหลักในการบริหารชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าในอนาคต จึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กนักเรียนสำเร็จการศึกษา จากสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ สติปัญญา และความสามารถเป็นที่ต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

การสร้างและพัฒนาบทบาทของวัด และองค์กรทางพระพุทธศาสนา เพื่อการจรรโลงคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนส่งเสริมการสร้าง สังคมสมานฉันท์และสันติสุขอย่างยั่งยืนนั้น ถือเป็นนวัตกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ควรเรียนรู้ และพัฒนายุทธศาสตร์และกระบวนการเชิงรูปธรรมให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองนโยบายการสร้างความปลอดภัย สมานฉันท์และสันติสุขของรัฐบาลและคณะสงฆ์ไทย ที่จะร่วมมือกันพัฒนาชุดความรู้ที่อิงกับการบูรณาการหลักการศึกษา เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและชุมชนไทย ให้เข้าใจหลักการและ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่าง “อยู่เย็นเป็นสุข”

⁴ สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กศึกษา, (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม:มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2550), หน้า 64.

⁵ ราชกิจจานุเบกษา, หมวดที่ 1 บททั่วไป ความหมายและหลักการ, (เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542), ข้อ 6 หน้า 1/19.

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี เพื่อให้ทราบแนวทางในการส่งเสริมโดยอาศัยหลัก บรรพ ในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิด ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนา คุณลักษณะทางด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สามารถประกอบสัมมาอาชีพ และ พัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งแต่ละตอนมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบผสมวิธี โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

2. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและเปรียบเทียบการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการส่งเสริมการเรียนรู้ 5 อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 153 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการส่งเสริมการเรียนรู้ 5 อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 113 คน ได้จากการเทียบตารางเครซีและมอร์แกน แล้วกำหนดสัดส่วนและสุ่มตัวแบบเฉพาะเจาะจง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี โดยทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขดำเนินการวิเคราะห์หาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Item Objective Congruency: IOC) ทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency value) และค่าร้อยละ (Percentage value) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบ t-test และ f-test

3. ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จำนวน 3 รูปคน ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 รูป/คน และด้านหลักพุทธธรรม จำนวน 2 รูป/คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured Interview) ประกอบด้วย 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสัมภาษณ์ นำผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดด้านละ 2 ข้อ เรียงตามลำดับ มาสังเคราะห์กำหนดเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศึกษาสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

สภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .66) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .77) และ ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .70) อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig=.12) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) และด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษาประชุมวางแผนกิจกรรมร่วมกับชุมชน มีการประสานงานร่วมกับชาวบ้าน ควรมอบหมายครูหรือบุคลากรเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เสนอการจัดกิจกรรม และวางแผนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้แทนกลุ่มต่างๆ มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ และพัฒนาศีล 5 ให้สอดคล้องและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ในการเสริมสร้างให้กับนักเรียนภายนอกห้องเรียน และในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของนักเรียน 2) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบ้าน วัด โรงเรียน ตั้งคณะกรรมการร่วมกับทางโรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต้องดูแลคุณสมบัติที่มีความสอดคล้องกับกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัด ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยส่งเข้าประกวดอุทยานการศึกษาพัฒนาดีเด่น 3) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 ให้กับนักเรียนเป็นประจำทุกปี วิเคราะห์บริบทของนักเรียน เพื่อให้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มของนักเรียนและพิจารณาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จัดให้มีการเผยแพร่กิจกรรมของสถานศึกษาให้ประชาชน ผู้ปกครอง ได้รับทราบ ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ

กิจกรรมที่รวดเร็ว ส่งเสริมให้มีการฝึกสมาธิของเด็กๆ ก่อนเข้าเรียน วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมรักษาศีล 5 วิเคราะห์ผู้เรียนก่อนเข้าร่วมจากการประเมินเป็นรายบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาศึกษาสภาพการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

การศึกษาศภาพการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบวรของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ภาพการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) และ ด้านการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของสถานศึกษาส่วนใหญ่มีจุดเริ่มต้นการดำเนินงานภายในสถานศึกษา เนื่องจากประชากรวัยเรียนดำเนินชีวิตในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จึงมีผลการพัฒนามากิจกรรมการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับ พระสุวรรณมหาพุทธาภิบาล (ไธ้ สุภโท) (2563) ⁶กล่าวว่า กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนเรื่องการประยุกต์ใช้ศีล 5 นามาบริหารจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และกันยารัตน์ รินศรี (2561) ⁷กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศีล 5 ในรายวิชาจริงของชีวิต จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศีล 5 ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยให้นักศึกษานำทักความดี ทำกิจกรรมทางศาสนาอย่างหลากหลายตลอดภาคการศึกษา และต่อยอดกิจกรรมการเรียนการสอนลงสู่บทเรียน ในด้านกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 ได้นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ ตำแหน่ง อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการพัฒนามากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 เป็นการดำเนินการตามหลักธรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวัน ซึ่งครูและบุคลากรตลอดจนผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งด้านเพศ ตำแหน่ง อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์การ

⁶พระสุวรรณมหาพุทธาภิบาล (ไธ้ สุภโท). “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา”. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2563): 1-14.

⁷กันยารัตน์ รินศรี. “กระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศีล 5 ในรายวิชาความจริงของชีวิต”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 175-185.

ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกด้าน สอดคล้องกับพระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภานุตร⁸ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพชาปฏิบัติของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอพือธิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพชาปฏิบัติของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอพือธิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตาม อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษาประชุมวางแผนกิจกรรมร่วมกับชุมชน มีการประสานงานร่วมกับชาวบ้าน ควรมอบหมายครูหรือบุคลากรเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เสนอการจัดกิจกรรม และวางแผนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้แทนกลุ่มต่างๆ มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ และพัฒนาศีล 5 ให้สอดคล้องและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ในการเสริมสร้างให้กับนักเรียนภายนอกห้องเรียน และในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 นั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ ประสานงาน และสื่อสารกับสถาบันครอบครัว (บ้าน) เพื่อให้การดำเนินการพัฒนากิจกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการพัฒนากิจกรรมอย่างบูรณาการร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Marmon⁹ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การกำหนดสมรรถนะหลักของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจัดการศึกษาภายใต้ข้อกำหนดของส่วนกลาง ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักสำหรับผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรมีสสมรรถนะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์การจูงใจ ความสัมพันธ์กับชุมชนการสรรหา

2) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบ้าน วัด โรงเรียน ตั้งคณะกรรมการร่วมกับทางโรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานต้องดูแลคุณสมบัติที่มีความสอดคล้องกับกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัด ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยส่งเข้าประกวดอุทยานการศึกษาพัฒนาดีเด่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันทางศาสนา เป็นสถาบันหลักในการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในวัยเรียน สถาบันศาสนาจึงเป็นหน่วยงานที่สามารถส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 ได้เป็นอย่างดีเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความตระหนักรู้ เป็นคนดีของสังคม และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลอื่น สอดคล้องกับกัญมาส เงินชุกกลิ่น ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรณรงค์การรักษาศีล 5 ของตำบลห้วยงิ้ว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า การส่งเสริมให้สังคม ได้รับการแก้ไขโดยการสร้างภูมิคุ้มกันและขจัดปัญหาให้หมด ไป

⁸พระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภานุตร. “แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพชาปฏิบัติของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอพือธิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา)”. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2562), หน้าบทคัดย่อ.

⁹Marmon, D. H. Core Competencies of Professional Service Providers in Federally Funded Education Programs. Doctoral Dissertation the University of Tennessee. 2002.p.15.

ด้วยการนำหลักธรรมของพระศาสดามาปลูกฝังจิตใจผู้คนให้รู้จักและเกรงกลัวต่อบาปหรือ การกระทำที่ไม่ดี และ ไม่ถูกต้อง

3) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 ให้กับนักเรียนเป็นประจำทุกปี วิเคราะห์บริบทของนักเรียน เพื่อให้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มของนักเรียนและพิจารณาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จัดให้มีการเผยแพร่กิจกรรมของสถานศึกษาให้ประชาชน ผู้ปกครอง ได้รับทราบ ควรเพิ่มช่องทางการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่รวดเร็ว ส่งเสริมให้มีการฝึกสมาธิของเด็กๆ ก่อนเข้าเรียน วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมรักษาศีล 5 วิเคราะห์ผู้เรียนก่อนเข้าร่วมจากการประเมินเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 สถานศึกษามีความสำคัญ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมอย่างบูรณาการร่วมกับสถาบันครอบครัว และสถาบันทางศาสนา สอดคล้องกับ พระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภานุตร (2562)¹⁰ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพชา มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอกุฉินารายณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยพบว่า ครูผู้สอนควรสร้างบทบาทในการสอนและอบรมนักเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการครองตนในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของนักเรียนหลังจากได้ผ่านการฝึกอบรมจากครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยเกิดความเหมาะสมให้กับนักเรียน ควรฝึกหัดนักเรียนให้เข้าใจในการใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาความรู้ความสามารถไปในทางที่ดีงามได้จัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ฝึกหัดนักเรียนให้เกิดความตั้งใจในการเรียน และสอดคล้องกับ Hamlin (1990) ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่เป็นสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย การแสดงออกถึงความสนใจและมีส่วนร่วม กับทีมงาน มีบุคลิกลักษณะที่ดีในการจัดการองค์การ แสดงออกถึงการรักษามาตรฐานของงานโดยการติดตามอย่างใกล้ชิด ให้การช่วยเหลือบุคลากรเมื่อมีความจำเป็นให้แนวทางกำลังใจและสนับสนุนผู้ร่วมงาน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Edmonds (1979) เชื่อว่าประสิทธิผลของโรงเรียนขึ้นอยู่กับลักษณะของโรงเรียน (character of the school) มากกว่าลักษณะหรือคุณสมบัติทางครอบครัวของนักเรียนและเสนอว่าคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลควรมีดังนี้ 1) มีผู้นำการบริหารที่เข้มแข็งมุ่งมั่นเพื่อคุณภาพการเรียนการสอน 2) มีบรรยากาศความคาดหวังของระดับการเรียนของผู้เรียนในระดับสูง 3) มีบรรยากาศที่เรียบง่าย และปลอดภัย 4) มีการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเข้มแข็ง 5) มีการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอด้วยการวัดและประเมินผล

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ตามหลักบรรพชาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี มีการดำเนินการทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันครอบครัว (บ้าน) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษาประชุมวางแผนกิจกรรมร่วมกับชุมชน มีการประสานงานร่วมกับชาวบ้าน ควรมอบหมายครูหรือบุคลากรเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน เสนอการจัดกิจกรรม และวางแผนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้แทนกลุ่ม

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, อ้างแล้ว.

ต่างๆ มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ และพัฒนาศีล 5 ให้สอดคล้องและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ตลอดจนส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางการปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน ในการเสริมสร้างให้กับนักเรียนภายนอกห้องเรียน และในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรม หมู่บ้านรักษาศีล 5 ของนักเรียน 2) ด้านการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันศาสนา (วัด) โดยส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบ้าน วัด โรงเรียน ตั้งคณะกรรมการร่วมกับทางโรงเรียน เช่น ส่งรายชื่อพระเจ้าอาวาสร่วมเป็นกรรมการในการทำกิจกรรมศีล 5 จัดประชุมส่วนผู้รับผิดชอบเข้าร่วมประชุม เพื่อได้สร้างสรรค์ จัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชน และเด็กนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัด ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยส่งเข้าประกวดอุทยานการศึกษาพัฒนาดีเด่น 3) ด้านการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 ให้กับนักเรียนเป็นประจำทุกปี วิเคราะห์บริบทของนักเรียน พิจารณาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรม การส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ควรมีการวางแผนการดำเนินงานปรึกษาหารือ กับทางคณะครูเข้าร่วมประชุม วางแผน วางกำหนดการ ตั้งวัตถุประสงค์ ตลอดจนประเมินผลเพื่อปรับปรุง หรือเป็นข้อเสนอแนะในการจัด กิจกรรมต่อไป ดังภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันการศึกษาในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 จากสถาบันการศึกษา(โรงเรียน) โดยการพัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างนวัตกรรมการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ให้เป็น Best Practices ของสถานศึกษา

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2567

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการพัฒนากิจกรรมอย่างบูรณาการร่วมกับสถาบันศาสนาเพิ่มมากขึ้น
- 2) ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้พัฒนากิจกรรมใช้สถาบันศาสนาในพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมสถาบันศาสนาในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศีล 5 ของสถานศึกษา
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศีล 5 ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ รินศรี. “กระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศีล 5 ในรายวิชาความจริงของชีวิต”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 175-185.
- พระครูปลัดธรรมสรณ์ โสภานุตร. “แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธตามหลักบรรพชา มี ส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนเมืองโพธิ์ชัย อำเภอโพธิ์ชัย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 (สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา)”. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2562.
- พระสุวรรณหมาพุทธาภิบาล (ไธ้ สุภทฺโท). “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศีล 5 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา”. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2563): 1-14.
- ราชกิจจานุเบกษา. หมวดที่ 1 บททั่วไป ความหมายและหลักการ. (เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542. ข้อ 6 หน้า 1/19.
- สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษา. (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม:มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2550.
- Edmonds, R. “Some Schools Work and More Can”. Social Policy. 9 (1979). 28-32.
- Hamlin, B. “The competent manager in secondary school,” Educational Management And Administration. 18 (3), (1990): 5-6.
- Marmon, D. H. Core Competencies of Professional Service Providers in Federally Funded Education Programs. Doctoral Dissertation The University of Tennessee. 2002.